

Maj 2017

Notat om asylansøgere adgang til at indgå ægteskab i Danmark

Asylansøgere og andre personer uden lovligt ophold i Danmark kan som udgangspunkt ikke blive gift i Danmark. Dette gælder også asylansøgere med processuelt ophold, hvor asylansøgningen fortsat er under behandling. I særlige tilfælde kan der dog opnås dispensation for kravet om lovligt ophold ved indgåelse af ægteskab. Dispensationskravene og ansøgnings- og klageprocedure gennemgås i det følgende.

Indledningsvist må det dog understreges, at hvis der opnås dispensation til at blive gift i Danmark, gives der alene tilladelse til at indgå ægteskab. Adgang til ægteskab vil som det helt klare udgangspunkt ikke ændre eller øge mulighederne for opholdstilladelse i Danmark.

Lovgivning

Efter ægteskabslovens § 11 a, stk. 1, er det en betingelse for at indgå ægteskab i Danmark, at begge parter har dansk indfødsret eller lovligt ophold her i landet efter udlændingelovens §§ 1-3 a, § 4 b, § 5, stk. 2, eller § 6 eller i medfør af en opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7-9 f eller §§ 9 i-9 n.

Personer uden lovligt ophold eller med processuelt ophold i Danmark eller andre europæiske lande opfylder ikke kravet om lovligt ophold i relation til ægteskabsloven. Kommunen kan dog give dispensation for kravet om lovligt ophold, jf. ægteskabslovens § 11a, stk. 2.

Såfremt der opnås dispensation skal de øvrige ægteskabsbetingelser også være opfyldt, før ægteskabet kan indgås. Betingelserne indebærer bl.a. at begge parter skal være 18 år (fra d. 01.02.2017 kan der ikke længere opnås dispensation for dette krav), ingen af parterne må være gift med andre (skilsmissen skal være dokumenteret), og parterne må ikke være i nær familie (forældre og søskende).

Ved afgørelsen af en sag om dispensation fra betingelsen om lovligt ophold må kommunen ikke tage hensyn til parternes ønsker om eller mulighed for at bosætte sig i Danmark. Efter forarbejderne til ægteskabslovens § 11 a er betingelsen om lovligt ophold ved indgåelse af ægteskab i Danmark begrundet i et ønske om at undgå, at især asylansøgere indgår proforma ægteskab med en herboende og derefter søger om familiesammenføring under henvisning til ægteskabet.

Uanset dette lægger ægteskabslovens § 11 a ikke op til, at der skal foretages en nærmere undersøgelse af, om der er tale om et proforma ægteskab. Afgørelser om dispensation skal i stedet alene træffes ud fra et konkret skøn over sagens objektive kendsgerninger, jf. afsnit 2.7 i vejledning nr. 9045 af 24. januar 2017 om behandling af ægteskab.

Dispensationsgrunde

Efter forarbejderne til bestemmelsen og praksis siden bestemmelsens ikrafttræden den 1. juli 2002 bør kommunen give dispensation fra betingelsen om lovligt ophold i nedenstående situationer. Opregningen af dispensationsmulighederne i forarbejderne til loven er ikke udtømmende. Der kan være andre ganske særlige omstændigheder, der efter et konkret skøn må sidestilles med de nedenfor nævnte dispensationsmuligheder.

Længden af opholdet i Danmark og tilknytning til den anden person.

Efter praksis har en person, der har opholdt sig i Danmark i mindst 3 år, opfyldt kravet om længerevarende ophold. Opholdets længde regnes fra registrering ved de danske myndigheder.

Det er en yderligere betingelse, at asylansøgeren har opnået en påviselig tilknytning til den, som ægteskabet ønskes indgået med.

Maj 2017

Efter praksis opfylder parter, der har kendt hinanden i mindst 1-1½ år betingelsen om at have opnået en påviselig tilknytning til den anden person. Der kan ikke stilles krav om, at parterne skal have været kærester i hele perioden, ligesom der grundet asylansøgeres indkvarteringsforhold ikke kan stilles krav om, at parret har boet sammen.

Parternes alder kan have betydning ved den skønsmæssige vurdering af parternes tilknytning til hinanden. Hvis parterne f.eks. har mødt hinanden, hvor den ene eller begge parter var meget unge, kan dette medføre, at der stilles større krav til længden af parternes kendskab til hinanden. Hvis der er tvivl om parternes tilknytning til hinanden, skal kommunen derfor foretage en nærmere undersøgelse af sagen.

Parterne har eller venter barn sammen

Hvis parterne har eller venter et barn sammen skal der som udgangspunkt gives dispensation, også selvom udlændingen ikke har haft langvarigt ophold i Danmark, eller parterne ikke har kendt hinanden i særlig lang tid.

Venter parret barn sammen, skal kommunen henvise parret til at indgive en omsorgs- og ansvarserklæring til Statsforvaltningen sådan, at faderskabet kan fastslås inden fødslen.

Er barnet født inden ankomsten til Danmark, og er der tvivl om, hvem der er forældre til barnet, kan kommunen bede parterne om at fremlægge dokumentation for forældreskabet fra deres hjemland eller fra det land, hvor barnet blev født. Udenlandske dokumenter skal forelægges i original og kan derfor ikke sendes digitalt til kommunen. Kommunen kan normalt ikke kræve fremlæggelse af dokumenter fra det land, som en flygtning eller asylansøger er flygtet fra. I disse sager kan kommunen i stedet – med parternes samtykke – indhente en kopi af den udenlandske parts sag hos udlændingemyndighederne.

Alvorlig sygdom eller handicap.

I tilfælde af alvorlig sygdom eller handicap bør der også meddeles dispensation, selvom den udenlandske part ikke har opholdt sig i Danmark i meget lang tid. Det er uden betydning, hvilken af parterne der er alvorligt syg eller har et alvorligt handicap. Der skal forelægges lægelig dokumentation for sygdom eller handicap.

Forudgående tilknytning til hinanden

I situationer, hvor asylansøgere og andre inden indrejsen i Danmark havde en påviselig tilknytning til hinanden, bør den samlede varighed af parternes forhold – også omfattende tiden før indrejsen – tillægges vægt ved en afgørelse om dispensation fra betingelsen om lovligt ophold.

I tilfælde, hvor parterne har en påviselig tilknytning til hinanden, der rækker tilbage til tiden før ankomsten til Danmark, kan der gives dispensation, selvom udlændingen ikke har haft langvarigt ophold i Danmark. Denne dispensationsmulighed omfatter bl.a. situationer, hvor parterne inden ankomsten til Danmark havde indgået ægteskab med hinanden, men enten ikke kan bevise dette, eller hvor ægteskabet er ugyldigt efter dansk ret – f.eks. fordi parterne ikke var samtidig til stede under vielsen.

Ansøgnings- og klageprocedure

Ansøgning om dispensation skal indgives til en af parternes bopælskommune. For asylansøgere er det centerets beliggenhedskommune, der ikke nødvendigvis er identisk med den kommune, der driver asylcenteret.

Nogle kommuner har et skema til dispensationsansøgningen, men ellers kan der indgives skriftlig ansøgning, der kort beskriver dispensationsgrundene og parternes tilknytning til hinanden. Et evt. afslag kan påklages til Ankestyrelsen.